

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 5036361

Onderwerp: Zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling Gelders Archief 2027

Kernboodschap

De Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) is per 1 juli 2022 in werking getreden. Hierdoor is het nodig de gemeenschappelijke regeling van het Gelders Archief op zo'n manier aan te passen dat deze in overeenstemming is met de genoemde wet. In het geval van het Gelders Archief vindt de wijziging ook nu pas plaats in verband met de (verlate) wijziging van de Archiefwet.

Voorstel

1. Met bijgevoegde zienswijzebrief te reageren op het ontwerp-wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Gelders Archief.

Inleiding

Per 1 juli 2022 hebben diverse wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) plaatsgevonden. Hierdoor zijn er in de afgelopen jaren al meerdere wijzigingen van gemeenschappelijke regelingen aan de raad voorgelegd.

In juni 2018 en december 2021 heeft toenmalige Minister Slob (OCW) schriftelijk aangegeven dat het Rijk gaat terugtrekken uit de gemeenschappelijke regelingen van de Regionale Historische Centra (RHC's). Om terugtrekking mogelijk te maken moet de Archiefwet worden aangepast (voorlopige ingangsdatum 1 januari 2027).

Ook zijn er op basis van andere wijzigingen in de Archiefwet aanpassingen (vooral van tekstuele aard) nodig in de gemeenschappelijke regeling. Deze wijzigingen moeten worden voorgelegd aan de raad.

U bent geïnformeerd over de wijzigingen die plaats moeten vinden om de regeling conform de WGR aan te passen in het [raadsvoorstel](#) d.d. 11 juni 2025. Naar aanleiding hiervan heeft u uw [zienswijze](#) aan het Algemeen Bestuur van het Gelders Archief kenbaar gemaakt.

Op 22 december 2025 heeft het Gelders Archief per brief laten weten dat zij in het voorjaar 2026 een nieuwe procedure start om te komen met een voorstel tot een integraal gewijzigde GR 2027. U bent hierover geïnformeerd per [raadsbrief](#) op 3 maart.

Op 25 maart 2026 heeft het Algemeen Bestuur in een extra algemene bestuursvergadering akkoord gegeven. U moet opnieuw uw zienswijze geven over de aangepaste regeling. Dat komt omdat er nu ook veranderingen zijn door de nieuwe Archiefwet. De eerdere zienswijze van 11 juni 2025 ging alleen over de wijzigingen door de Wet gemeenschappelijke regelingen. Omdat de gemeente Arnhem één van deze partijen is, verzoekt de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de raad akkoord te gaan met de voorgestelde wijzigingen.

Beoogd effect

De gemeenschappelijke regeling wordt aangepast aan de eisen die de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Archiefwet stellen.

Argumenten

- 1.1** *Als gevolg van wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen voeren we noodzakelijke aanpassingen door.*

Door wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR), die op 1 juli 2022 zijn ingegaan, moet de regeling van het Gelders Archief op zo'n manier worden aangepast, zodat deze voldoet aan de WGR. U heeft uw zienswijze hierop al eerder gegeven en bent inhoudelijk akkoord gegaan met de voorgestelde wijzigingen op basis van de WGR.
- 1.2** *Als gevolg van het uittreden van het Rijk uit de gemeenschappelijke regelingen met de RHC's is een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling nodig.*

De Rijksoverheid doet nu nog mee aan de regeling van het Gelders Archief, maar stapt eruit. Daarom moet de regeling worden aangepast. Het Rijk stopt ook met deelname aan vergelijkbare regelingen met de andere elf Regionaal Historische Centra (RHC's). Dit doet ze om het bestuur eenvoudiger te maken, meer verantwoordelijkheid bij de regio neer te leggen en zich meer te richten op digitalisering. Deze verandering wordt al sinds 2018 voorbereid. Door het vertrek worden de RHC's zelfstandiger en is het Rijk niet langer mede-eigenaar, maar een samenwerkingspartner.
- 1.3** *Noodzakelijke aanpassingen Archiefwet.*

Per 1 januari 2027 gaat de nieuwe Archiefwet in. In de nieuwe Archiefwet is bepaald dat het Rijk uitvoeringstaken aan de Regionaal Historische Centra zal delegeren; dit wordt gefinancierd in de vorm van een SPUK (specifieke uitkering). Door het aanpassen van de gemeenschappelijke regeling Gelders Archief wordt op deze wetswijziging voorbereid.
- 1.4** *Meer deelnemers in de regeling betekent een grotere financiële draagkracht.*

Als het Rijk in de toekomst zou besluiten de taakdelegatie aan het Gelders Archief in te trekken, dan betekent dit ook dat er geen financiële middelen (op termijn) meer beschikbaar worden gesteld voor de kosten voor het uitvoeren van deze taken. De kosten verbonden aan de taken worden dan verdeeld over de overige deelnemers in de regeling. Dit kan beter opgevangen worden als er meer deelnemers in de regeling zijn; de benodigde middelen worden dan over meer deelnemers verdeeld. Dit vermindert het financiële risico voor de deelnemers.

Kanttekeningen en risico's

- 1.1 *De nieuwe Archiefwet is nog niet ingevoerd waardoor de gemeenschappelijke regeling op grond van twee verschillende wetswijzigingen aangepast wordt.*
De Wet gemeenschappelijke regelingen is al enige jaren herzien; hierop had eigenlijk de gemeenschappelijke regeling al eerder aangepast moeten zijn. In de nieuwe Archiefwet zal invulling gegeven worden aan het uittreden van het Rijk, maar deze is nog niet van kracht. De nieuwe Archiefwet ligt ter behandeling voor aan de Eerste Kamer (Tweede Kamer is al akkoord). De Eerste Kamer kan nog wijzigingen aanbrengen in de Archiefwet, waardoor de gemeenschappelijke regeling mogelijk weer aangepast moet worden.
- 1.2 *De zetelverdeling in de gemeenschappelijke regeling moet aangepast worden bij nieuwe toetreders.*
Elke keer dat er zich een nieuwe toetredende deelnemer aandient, heeft dit gevolgen voor de zetelverdeling (stemverhouding). In overleg met zowel nieuwe als bestaande deelnemers wordt afgesproken hoe zij samen gaan besturen in de nieuwe samenwerking. Daarbij wordt geprobeerd een goede balans te vinden tussen wat praktisch en effectief werkt, wat de verschillende deelnemers willen, en een manier van vertegenwoordiging die recht doet aan de verschillen tussen de organisaties die meedoen. Afspraken worden vastgelegd in een nieuwe gemeenschappelijke regeling waar alle deelnemers hun goedkeuring aan moeten geven. De mate van invloed die Arnhem heeft binnen de gemeenschappelijke regeling kan verminderen als zij bij nieuwe toetreders minder zetels krijgt.
- 1.3 *Bij elke nieuwe toetredende deelnemer moet de gemeenschappelijke regeling worden aangepast.*
Op dit moment is het Gelders Archief in gesprek met drie overheidsorganisaties die mogelijk willen toetreden. Het kan dus gebeuren dat binnen afzienbare termijn de gemeenschappelijke regeling in ieder geval voor wat betreft de deelnemers weer aangepast moet worden.

Participatie

Het ontwerp-wijzigingsbesluit is opgesteld door het Algemeen Bestuur van het Gelders Archief. Alle partners in de gemeenschappelijke regeling zijn hierbij betrokken.

Financiën

Aan het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling zijn geen kosten verbonden.

Uitvoering

De zienswijzebrief wordt naar het Algemeen Bestuur van het Gelders Archief gestuurd. Nadat het Algemeen Bestuur de zienswijze heeft ontvangen zal zij deze al dan niet verwerken in de gemeenschappelijke regeling. Hierna zal het Algemeen Bestuur de raad om toestemming vragen tot het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling. Het college stelt deze vervolgens vast.

RAADSVOORSTEL

Communicatie

Zie onder uitvoering.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Aanbiedingsbrief Gelders Archief ontwerp-wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Gelders Archief 2026.
- Zienswijzebrief ontwerp-wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Gelders Archief 2026.

RAADSVOORSTEL

Besluit van
Zaaknummer 5036361

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 april 2026;

gelet op artikel 1, lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluit:

1. Met bijgevoegde zienswijzebrief te reageren op het ontwerp- wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Gelders Archief

De griffier,

De voorzitter,